

Matjaž Jeršič⁺**KOMPATIBILNOST TURIZMA NA KMETIJI IN
PROIZVODNJE V CELIČNIH OBRATIH**Vloga kmečkega turizma

Zaradi neugodnih naravnih pogojev ali neustreznih socialno posestnih razmer v številnih gorskih območjih kmetijska gospodarstva ne morejo dosegati ustreznega dohodka le s kmetijsko dejavnostjo. Ena izmed možnosti dodatnega dohodka je tudi kmečki turizem. Namen kmečkega turizma ni v preusmeritvi dejavnosti kmetije iz pretežno agrarnega v pretežno turistični obrat. Turizem na kmetiji naj bi bil torej le dodatna dejavnost kmečkega gospodinjstva, s katero bi se izboljšal njegov gospodarski položaj. Posredno pa naj bi ta dejavnost pripomogla tudi k hitrejšemu posodabljanju bivalnih razmer prebivalstva gorskih kmetij (predvsem z izboljševanjem prometnega omrežja, PTT zvez, vodovodnega omrežja in z drugo infrastrukturo, ki jo uporablja tudi turizem), pa tudi k vzpostavljanju novih socialnih stikov.

Kmečki turizem v proučevani pokrajini

V zadnjih letih se je, ob zavestnem in načrtnem pospeševanju turizma, na izbranih kmetijah občine Ravne pričelo ukvarjati z obravnavano dejavnostjo prvih 10 kmetij, ki razpolagajo trenutno s približno 110 turističnimi posteljami in 465 gostinskimi sedeži. Oblikovali sta se dve obliki turističnih kmetij. V prvi tip sodijo tiste kmetije, ki so brez turističnih ležišč, gostom-izletnikom pa nudijo "domačo hrano in pijačo". Te usluge nudijo pretežno organiziranim izletniškim skupinam. Drugi tip so kmetije, ki nudijo gostom večdnevna bivanja s celotnim penzionom. Obisk teh gostov je v veliki meri organiziran preko angažmajev turističnih agencij.

⁺ Dr., izr. univ. prof., Oddelek za geografijo, Filozofska fakulteta, Univerza Edvarda Kardelja, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 12

Učinki kmečkega turizma

Na osnovi uvodnih preučevanj smo ugotovili, da se z obema oblikama kmečkega turizma uresničujejo uvodoma navedeni cilji, tako individualni kot širši. Hkrati pa prvi primeri in njihove izkušnje kažejo, da je uspešno nadaljnje uvajanje turistične dejavnosti pogojeno z nekaterimi posebnimi dejavniki, ki se ne nanašajo samo na ekonomske vzpodbujevalne ukrepe, temveč tudi na druge socialne in fizično-prostorske kriterije. Turistična dejavnost je lahko uspešna le tam, kjer so izpolnjeni osnovni demografski pogoji (dovolj delovne sile, ki je pripravljena opravljati to delo), kjer so v bližini rekreacijske naprave ali naravni privlačni objekti, ki zadovoljujejo fizične in psihične nagibe turistov (privlačna pokrajina, poti, razgledišča, smučišča, kopalnišča idr.), kjer so možnosti, da se turistične bivalne zmogljivosti razvijajo pri večjem številu gospodinjestev naselja ali območja. S tem je dana možnost za skupno organiziranje propagande, turističnih angažmajev, transporta, turistično urejanje naselja idr.

Na osnovi prvih ugotovitev sledi, da je turizem smiselno razvijati le na določenih, predhodno temeljito proučenih lokacijah. Razvijanje kmečkega turizma terja tudi soočenje z zasnovo razvijanja proizvodnih celic. Izhajajoč iz predhodno navedenih ciljev je možno ugotoviti, da so splošni cilji obeh dejavnosti enaki, da pa vsaka terja določene pogoje in učinke, ki so si lahko navzkrižni. Možna navzkrižja so zlasti naslednja: interesi turističnih kmetij v zvezi z zunanjim videzom stanovanjskih in gospodarskih poslopij (in njihove okolice) se lahko razlikujejo od tistih s proizvodnim obratom (turistični interesi terjajo specifičen zunanji videz s kmečkim vzdušjem), turistični interesi so v nasprotju z morebitnimi emisijami proizvodnih obratov (n.pr.: hrup, dim, smrad).

V primeru razvoja obeh dejavnosti gre za dolgoročne naložbe oziroma preusmerjanje kmetij in njihovih članov. Zato je v tistih območjih, kjer se že razvija ali se bo razvijal kmečki turizem, potrebno izbrati

celične obrate, katerih emisije ne bodo v nasprotju z interesi turizma. V primerih lociranja kmečkega turizma in celičnih obratov v istem naselju ali celo na isti kmetiji je potrebno razvijati obe dejavnosti le po predhodni uskladitvi oziroma predvidevanju vseh možnih navzkrižij.

Posebno pbravnavanje turizma v okviru tega projekta je usmerjeno prav v proučevanje splošnih in konkretnih medsebojnih zvez med kmečkim turizmom in proizvodnjo celičnih obratov, saj se bosta obe dejavnosti razvijali v istem prostoru, kjer pa sta si lahko tudi v navzkrižnem razmerju.

Detalje razvoja projekta, predvsem v zvezi s konkretnimi ukrepi, ki jih je potrebno sprejeti, da se zagotovi uspešno izvedbo projekta, bodo predmet nadaljnjih raziskav in študij. V zvezi s tem je potrebno opozoriti, da se pri razvijanju projekta ne smemo znebiti osnovnih pogojev, ki jih je potrebno zagotoviti, da se projekt lahko izvede in da se lahko izvede v skladu s predvidenimi pogoji.

Glavni namen projekta je raziskati, kako se lahko kmečki turizem in proizvodnja celičnih obratov razvijata v istem prostoru, kjer pa sta si lahko tudi v navzkrižnem razmerju. V zvezi s tem je potrebno opozoriti, da se pri razvijanju projekta ne smemo znebiti osnovnih pogojev, ki jih je potrebno zagotoviti, da se projekt lahko izvede in da se lahko izvede v skladu s predvidenimi pogoji.

Projekt je namenjen raziskavi, kako se lahko kmečki turizem in proizvodnja celičnih obratov razvijata v istem prostoru, kjer pa sta si lahko tudi v navzkrižnem razmerju.

